

عنوان مقاله:

هندسه در نقوش پنجره های دایره و نیم دایره شکل (نمونه موردی: دوازده خانه تاریخی در نجف آباد اصفهان)

محل انتشار:

کنفرانس بین المللی معماری و ریاضیات (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

عاطفه کرباسی - استادیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی

بهار شمس - کارشناس ارشد معماری، دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

هندسه و ریاضیات در معماری ایرانی و اسلامی تا به حال در سطوح و حوزه های گوناگون مطالعه و مورد توجه واقع شده است. از جمله حوزه هایی در معماری ایرانی و اسلامی که هندسه در آن جایگاه ویژه ای دارد، تزیینات است که پژوهش های متعددی در زمینه آن وجود دارد. در عین حال پرداختن به هندسه در تزیینات بناهای خاص کمتر صورت پذیرفته است. نوشتار حاضر در پی یافتن هندسه در نقوش پنجره های تک روزن و پنجره های بالای درهای دولنگه در تعداد دوازده خانه تاریخی در شهر نجف آباد اصفهان است. روش کار چنان است که با جست و جوی میدانی در دوازده خانه، تعدادی نمونه پنجره در جایگاه های ذکر شده احصا شده اند. این پنجره ها از نظر شکل قاب و زمینه در دو شکل کلی دایره و نیمدایره شکل قابل تشخیص هستند. سپس کوشش شده با توجه به نظرات موجود پیرامون خلق نقوش گوناگون، به وسیله ترسیم خط و دایره، نقوش مختلف این پنجره ها با روش ترسیم گام به گام درک و هندسه پنهان و کلیدی ترین عناصر تعیین کننده شکل آنها احصا شود. در این مسیر ابتدا پنجره ها در بستر خانه معرفی شده اند. در گام بعد، با توجه به قاب یا زمینه ای که نقوش در آن قرار گرفته است، پنجره ها دسته بندی و شماره گذاری شده اند. سپس ساختار هندسی نقوش از راه ترسیم گام به گام دریافت شده و در نهایت، این ساختار هندسی تحلیل و قواعد آن بیان شده است. نتیجه آنکه به مدد اشکال ساده اولیه یا عناصر اصلی تشکیل دهنده، طرح هایی قابل خلق است که از یکسو کاملا با هم همنا و هم خانواده اند و از دیگر سو گوناگون، بدیع و بسیار متنوع هستند. شکل های اصلی تشکیل دهنده نقش ها، خط راست و دایره هستند. شکل گیری نقوش هندسی به طور کلی براساس اضافه کردن چند دایره در اندازه های مختلف و تلاقی آنها با یکدیگر و نهایتا اتصال نقاط تقاطع ایجاد شده به وسیله خطوط صاف، صورت می گیرد.

کلمات کلیدی:

پنجره، هندسه، نقوش معماری، خانه تاریخی، نجف آباد اصفهان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/899993>

